

Swedish Chapter of International Society of Indoor Air Quality and Climate

Alla läsare är välkomna att skriva i nyhetsbrevet! Skicka ditt bidrag till nyhetsbrevet@swesiq.se (byt 'at' mot '@'). Ansvarig utgivare är SWESIAQ:s styrelse. Redaktör är Anders Lundin. Besök SWESIAQ:s hemsida www.swesiq.se

Nyhetsbrev nr 39

2015-05-12

Healthy Indoor Environments Lund 28 maj En heldag i samarbete med SWESIAQ

Det ettåriga tema vid Pufendorf-institutet i Lund – som koordinerats av SWESIAQ:s nya ordförande Aneta Wierzbicka – avslutas nu med ett högintressant **kostnadsfritt** seminarium. Du kan läsa mer om Pufendorf-tema via länken <http://www.lum.lu.se/hur-far-vi-halsosamma-inomhusmiljoer/>. Fullständig information om tema och seminariet finns via: <http://www.eat.lth.se/indoor-environments>.

Huvudinnehåll under dagen

Healthy Indoor Environments. An overview of the Pufendorf theme.
Aneta Wierzbicka & Yujing Li,
Lund University

What do we need to assess the quality of indoor environment? Philomena M. Bluysen,
Architecture and the Built Environment at Delft University of Technology, Netherlands

Indoor air quality and individual factors – Why do some individuals develop health symptoms in certain buildings whereas others do not?
Anna-Sara Claesson, Department of Psychology, Umeå University

How can we build better houses for good indoor environment? Ingemar Samuelson,
SP Technical Research Institute of Sweden

Sustainability challenges for healthy indoor environments - Future outlook. Kwok Wai Tam,
National University of Singapore

SWESIAQ:s nya styrelse

Vid årsmötet 25 mars valdes bl.a. SWESIAQ:s styrelse för 2015-16. Tre nya personer blev invalda:

Aneta Wierzbicka, ny ordförande

Aneta är teknisk doktor och universitetslektor vid Lunds universitet, med speciellt intresse för luftburna partiklar och deras hälsoeffekter. Har lång erfarenhet av mätningar i inomhusmiljöer, karaktärisering av luftburna partiklar samt humanexponeringsstudier utförda i laboratorium. Hon har initierat multidisciplinär forskning som bl.a. inkluderar medicinska, tekniska och beteendevetenskapliga discipliner. Syftet är att studera hur vi kan skapa en hälsosam och energieffektiv inomhusmiljö utan att ge avkall på produktivitet och komfort.

Gunnel Emenius, ny ledamot

Gunnel har en bakgrund som miljö- och hälso-skyddsinspektör, arbetar dock sedan 25 år som miljöhygieniker vid Miljömedicinska enheten, Stockholms läns landsting. Forskare vid Institutet för miljömedicin, KI. Gör patientutredningar, främst avseende byggnadsrelaterad ohälsa. Disputerade på en avhandling om inomhusmiljö och astma hos småbarn (BAMSE-projektet). Har varit medlem i SWESIAQ sedan bildandet och har även tidigare varit aktiv i styrelsen, bl.a. som ordförande.

John Johnsson, ny suppleant

John är utbildad civilingenjör i kemiteknik. Han arbetar vid Landstingservice i Uppsala som sköter fastighetsförvaltning och verksamhetsanknuten service inom Uppsala läns landsting. John ansvarar för inomhusmiljöutredningar och åtgärder inom den lokalyta – 600 000 kvm – som sköts av Landstingservice. Har tidigare arbetat som projektledare inom bygg.

Övriga styrelsefunktionärer:

Rebecca Thuleson, vice ordförande (omval)

Love Lagercrantz, kassör (kvarstår)

Tero Danska, ledamot (kvarstår)

Linda Hägerhed, suppleant och sekreterare

Anders Lundin, suppleant. Anders ansvarar också för medlemsregistret och är redaktör för nyhetsbrevet.

Anmäl dej **senast 18 maj** genom att klicka [här](#).

Arbetsgruppen för ventilationsfrågor

Som vi skrev tidigare håller vi på att bilda en arbetsgrupp för ventilationsfrågor inom SWESIAQ. Gruppen ska arbeta med alla frågor som har med ventilation att göra: luftväxling, luftföroreningar som sprids, klimat, ventilationsbuller, drag osv. Sammanfattande i gruppen kommer att vara Lars Ekberg vid Chalmers i Göteborg. Du som är intresserad av att delta i gruppen kan kontakta Lars. Berätta vilket ditt kompetensområde är och hur du vill bidra till gruppens arbete. Skicka ett epost-meddelande till lars.ekberg@cit.chalmers.se senast 1 juni.

Finland ställer krav på kompetens hos inomhusmiljöutredare och -sanerare

I Finland har man tagit fram en plan för hur man borde utveckla utbildningen och kompetensen för de som jobbar med att utreda och renovera fukt- och mögelskadade byggnader. Problemet med dålig kompetens inom detta område är ju högaktuellt även i Sverige. Rapporten "Fuktskadade byggnader – kompetensutveckling inom byggbranschen" har skrivits av Annika Glader, Leif Östman och Thomas Olofsson. Här följer Annika Gladers presentation av skriften.

Social- och hälsovårdsministeriet i Finland har gett ut en ny förordning om boendehälsa (ladda ner genom att klicka [här](#)). Den grundar sig på den nuvarande anvisningen om boendehälsa samt rådande praxis vid utredning av hälsorisker i byggnader. Den viktigaste förändringen är kraven på kompetens hos de utomstående sakkunniga som hälsovårdsmyndigheterna anlitar. I fortsättningen får endast personer som bevisat sin behörighet verka som utomstående experter. Dessa experter måste vara certifierade enligt ett offentligt nationellt system som fastighetsägare, förvaltare och andra kan använda för att kontrollera experternas behörighet. Genom kompetenskraven säkerställer man att de sakkunniga har tillräcklig kompetens att utreda fukt- och mögelskador samt andra problem med inomhusluften i byggnader.

De många olika benämningarna på aktörer i byggbranschen har tidigare förorsakat problem för beställarna vid valet av kompetenta utredare för utredning av inomhusmiljöproblem. Även för utbildare och studerande har överlappningarna i utbildningssystemen och avsaknaden av behörighetsgränser förorsakat problem. För att svara mot kompetensbehovet på fältet har man

hittills fått förlita sig på frivilliga, avgiftsbelagda fortbildningar. Detta system har dock inte klarat av att tillgodose behovet.

I Finland har man inom åtgärdsprogrammet "Fukt- och mögeltalko" haft en arbetsgrupp som tagit fram en plan för hur man borde utveckla utbildningen och kompetensen för de som jobbar med utredning och renovering av fukt- och mögelskadade byggnader. De flesta yrkeshögskolor med byggtutbildning har någon form av undervisning om inomhusmiljö och renovering även om antalet närundervisningstimmar varierar stort.

Yrkeshögskolan Novia ansvarar för den svenskspråkiga utbildningen av byggnadsingenjörer och byggmästare i Finland och har inom EU-projektet TEMA (Teori möter arbetslivet, 2011-2014) påbörjat utvecklingen av svenskspråkiga utbildningsmaterial och utbildningsstrategier. Projektet har publicerat en rapport som redogör för läget i Finland och Sverige idag och ger en översikt över behovet av ökad kompetens inom byggbranschen.

Läs hela publikationen:

<http://www.novia.fi/assets/filer/Publikationer/Serie-R-rapporter/RFuktskadade-byggnader1.2015.pdf>

Annika Glader

Hur är inomhusmiljön i lågenergidagis?

Ett intressant föredrag under Örebrokonferensen (se nästa artikel) var Jessika Hagbergs presentation. Här är hennes referat.

Lågenergihus och täta konstruktioner blir allt vanligare till följd av hårdare energikrav men kunskaperna är dåliga om hur inomhusmiljön är i sådana byggnader. Under våren 2015 påbörjades ett projekt som ska ta reda på just detta. Projektet kommer att löpa över flera år och ska undersöka om hälsoskadliga ämnen återfinns i inomhusmiljön i lågenergidagis i Örebro kommun.

Inomhusmiljön i lågenergihus är av intresse, dels för att de material som används i konstruktionen kan tänkas emittera kemikalier i sig, dels beroende på att luftväxlingen i dessa hus ofta är elektroniskt styrd och kan vara lägre än i mer traditionella hus. Detta kan i sin tur medföra att eventuella emissioner i sådana hus kan få en större påverkan på inomhusmiljön än i hus som inte är byggda på det sättet.

De material som används för att isolera och täta husen kan innehålla tillsatser som kan vara hälsoskadliga. Vissa isoleringsmaterial innehåller exempelvis flamskyddsmedel och plastfolier kan innehålla mjukgörare. Flamskyddsmedel och mjukgörare kan bestå av många olika ämnen och vissa av dessa har visats vara hormonstörande och cancerframkallande.

Studien kommer att fokusera på hur emissionerna förändras över tid och till följd av förändringar i ventilation och relativ luftfuktighet. Som komplettering till mätningar av emissioner av kemikalier kommer inomhusmiljön att undersökas med avseende på bland annat flyktiga organiska föreningar, aldehyder, kvävedioxid och koldioxid.

Målsättningen är att öka kunskaperna om inomhusmiljön i lågenergihus och på ett tidigt stadium identifiera eventuella risker för inomhusmiljön i dessa byggnader samt, gemensamt med experter inom ventilation, förebygga dessa risker. De organisationer som står bakom projektet är Arbets- och miljömedicin i Örebro, Universitetssjukhuset Örebro, MTM forskningscentrum från Örebro universitet och slutligen Healthy Building Forum som är en ideell förening med representanter från bygg- och fastighetsbranschen. Vill du veta mer, kan du kontakta mej (klicka på länken nedanför).

Jessika Hagberg

Inomhusmiljökonferensen Örebro 25 mars

Konferensen som organiserades av Arbets- och miljömedicin i Örebro – i samarbete med SWESIAQ – samlade runt 200 deltagare. På Arbets-

och miljömedicins hemsida finns nu referat från flera av presentationerna. Man har lovat att även lägga upp hela presentationerna (bild/ljud) på hemsidan. Så håll utkik! Här är länken:

[Inomhusmiljökonferens Örebro 2015.](#)

Anbefalte faglige normer for inneklima

Norska folkhälsoinstitutets inomhusmiljönormer

Det norska folkhälsoinstitutet har skrivit en 144-sidig bok (uppdatering av tidigare normer) som systematiskt går igenom det mesta som kan finnas i inomhusluften och som kan påverka vår hälsa. Man börjar med att beskriva sjukdomar och hälsobesvär med koppling till inomhusmiljön och ger några allmänna råd. Sedan följer den systematiska genomgången: fukt- och mögelskador, allergener, legionella, partiklar, asbest, syntetiska mineralfibrer, VOC, formaldehyd, bensen, passiv rökning, koldioxid, kolmonoxid, kvävedioxid, ozon och buller (støy). Avslutningsvis finns några tillägg om propylen-glykol, glykoletrar och ftalater samt elektromagnetiska fält. En sammanfattning och referenser finns till varje avsnitt. Till sist går man igenom sju konkreta fall av inomhusmiljöproblem där folkhälsoinstitutet varit inkopplade och gett råd.

Sammanfattningsvis en bra genomgång som kanske kunde inspirera till något liknande i Sverige? Rapporten kan laddas ner från norska Folkhelseinstituttet via länken: [Anbefalte faglige normer for inneklima.](#)

Anders Lundin

Healthy Buildings Europe 2015 Eindhoven, Nederländerna 18-20 maj

Konferensen organiseras av ISIAQ.nl – Nederländernas motsvarighet till SWESIAQ – och Eindhoven University of Technology, under beskydd av ISIAQ. Konferensens motto: “Stepping beyond traditional boundaries, (re)creating healthy buildings”. Läs mer på: <http://hb2015-europe.org/>.

Har du någon aktivitet som du informera om, nya forskningsresultat eller annat som kan intressera våra nyhetsbrevläsare?

Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se. Då kan vi lägga in informationen på SWESIAQ:s hemsida och/eller skriva om den i nyhetsbrevet. På SWESIAQ:s hemsida www.swesiaq.se eller i KOMIN:s kalender på www.kominmiljo.eu kan du se vad som är på gång just nu inom inomhusmiljöområdet.

Om du vill avbryta din prenumeration på nyhetsbrevet: Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se